

Προσωπείο

φυλλάδιο καλλιτεχνικής έκφρασης
νέων δημιουργῶν

γραφή

είκόνα

τεῦχος 3

"Ανοιξη 1988

προσωπεῖο
φυλλάδιο καλλιτεχνικῆς ἔκφρασης
νέων δημιουργῶν

γραφή εἰκόνα

τεῦχος 3

"Ανοιξη 1988

Περιεχόμενα

Πέτρος Γκάτζιας: Ή αὐτογραφία τοῦ ἀντικεμένου	2
Ἐρωτικά γράμματα τοῦ Πώλ Έλνάρ, Μετάφρ. Πόπη Ἀλεξο- πούλου	7
Νικηφόρος Μανδηλαρᾶς: Ποιήματα	13
Τάκης Παναγιωτόπουλος: Ποιήματα	15
Μπιεννάλε Βαρκελώνης-Φωτογραφία	17
Γιώργος Βογιατζάκης, Κώστας Γόγαλης: Ἡ προδοσία	18
Κώστας Γόγαλης: Ό ἐραστής φοβᾶται τό καρναβάλι	22
Γιώργος Βογιατζάκης: Ἐξομολόγηση ὑπό τό φῶς τοῦ φεγγαριοῦ	23
"Ελενα Πλέγκα: Αὐτή θερινή (παρουσίαση) (Τό σχέδιο τοῦ ἔξωφύλου καὶ τῆς σελίδας 8 είναι τῆς Δέσποινας Γεωργακοπούλου)	24

Σύνταξη: Γιώργος Βογιατζάκης, Πέτρος Γκάτζιας, Κώστας Γόγαλης, Νικηφόρος
Μανδηλαρᾶς, Τάκης Παναγιωτόπουλος

Εὐχαριστοῦμε τόν κ. Μπαχαριάν καὶ τόν κ. Σκατζάκη γιά τήν βοήθειά τους.

Πέτρος Γκάτζιας

Αυτογραφία του αντικειμένου

ANAZHTAME το λευκό αντικείμενο της ηδονής, μα ξεχνάμε το αντικείμενο που βρίσκεται δίπλα μας και λάμπει σαν το χρυσάφι, σκεπασμένο όμως με άμμο και νερό. Την άμμο πού χει εξαγνιστικές ικανότητες και το νερό που πνίγει τις επιθυμίες. Συνδιασμός του ντεπούτον της φρίκης και της εναισθησίας. Και κάπου κεί ανάμεσα η φωτιά κλέβει την παράσταση και κάνει το φωτικό νέγρο να φοβάται και τον λευκό να σαρκάζει καθώς καίγεται. Επειτα, γνοίζουμε αδιάφορα σελίδα, ξεχνάμε οτιδήποτε προηγούμενο και χαράζουμε καινούργια. Αυτή όμως η υπέρβαση θυμίζει παιχνίδι λέξεων. Φοβόμαστε να γράφουμε ξανά τα ίδια και ανασυνθέτουμε τις λέξεις, φτιάχνοντας κατά την γνώμη μας και νούργιες.

Το παιχνίδι των λέξεων νοείται απ' όλους, μα όλοι δεν το εφαρμόζουν, αφήνουν το προνόμιο στονς λεξιπλάστες και τους συγγραφείς, ποτέ όμως στο καθαυτό αντικείμενο. Εύκολη λέξη το αντικείμενο, πολυσύνθετη, ο καθένας της δίνει και μια ερμηνεία άρα και εγώ δεν πρωτοτυπώ, απλά σκέφτομαι τ' αντικείμενα που περνάνε καθημερινά απ' το μυαλό μουν και προσπαθώ να τα αντιγράψω μέσα από μπρεφερένες εικόνες ζωγραφικής και ποίησης.

Ξαναγρίζουμε στο λευκό αντικείμενο της ηδονής, αυτό που ο καθένας συνδιάζει με την επιτυχία ή την καταστροφή. Το βλέπεις σαν λίκνο της σεξουαλικής σου ζωής, ό, τι και αν κάνεις αυτό σε βοηθά, όλα γίνονται γιατί αυτό στο επιβάλλει. Μα και στο πρόσωπο του εραστή βλέπεις το αντικείμενο και το εκδικείσαι, νοιώθοντας απαλά τη σάρκα ενώ συνάμα θέλεις να το σκοτώσεις. Η κοπέλα θέλει ασυνείδητα να σκοτώσει το νεαρό που της κάνει έ-

ρωτα, και όμως τον αγαπάει. Βλέπει όμως στα μάτια του το λευκό αντικείμενο, και ξέρει, αν τον σκοτώσει θα σκοτώσει και άλλα αντικείμενα που και αυτά με τη σειρά τους θα παρήγαγαν και άλλα και όλα αυτά γιατί δημιουργήθηκαν απ' ένα αντικείμενο που εξαρτάται άρρικτα από ένα άλλο. Προσπαθώ και εγώ να μοιάσω στο αντικείμενο. Προσπαθώ να πλάσω μια εικόνα, μια εικόνα έκστασης, αίσθησης και ολοκληρωτισμού. Συγκεντρώνω όλες μου τις δυνάμεις στη Μάχη, αισθηματώ μαζί της, νοιώθω εραστής. Η Μάχη αποτελεί το γυναικείο «εγώ» μου, το γυναικείο τρόπο συμπεριφοράς μου. Επιτέλους κυναισθάνομαι.

— Μάχη, τα πόδια μου λυγίζουν, νοιώθω μικρός, μηδαμινός, θέλω όμως να περπατήσω μαζί σου στη μεγάλη παραλία.

— Μάχη, ο αέρας φυσάει βάναυσα και σκορπίζει τα ωραία σου μαλλιά, η άμμος χώνεται στα μάτια σου και το φαρδύ φόρεμα γλύφει το αγαλματένιο σου κορμί. Συγκεντρώνεις πάνω σου όλα τα συμπλέγματα, μα πάνω απ' όλα αποτελείς το αντικείμενο Μάχη.

Η παραλία οδηγεί στο μεγάλο σπίτι με τις τρείς σοφίτες. Είναι παλιό και εγκαταλειμένο, όμως η παραλία τό χει κάνει τέλος της. Εκεί πηγαίνεις Μάχη και εγώ ακολουθώ, προσπαθώντας να καταλάβω το νόημα της ύπαρξής σου.

ΤΟ ΣΠΙΤΙ με τις τρείς σοφίτες είναι παλιό, με πατώματα που τρίζουν, με μερικά δωμάτια κάτω σφραγισμένο και τη σκάλα που οδηγεί στις σοφίτες. Την κεντρική η Μάχη την διάλεξε για κατοικία της. Εγώ προτίμησα τη δεξιά που βλέπει στη θάλασσα, και που λούζεται πιό πολύ απ' την αρμύρα. Τις νύχτες νοιώθω εραστής, και γλυστράω μέχρι την σοφίτα της Μάχης, μα κάθε βράδυ την βρίσκω με τον παλιάτσο. Ένα παλιάτσο που τις μέρες κρύβεται και τις νύχτες τις περνάει με την Μάχη. Δεν τολμώ να τα βάλλω μαζί του και φεύγω κάθε βράδυ θλιμένος, ενώ συλλογάμαι ποιός στην πραγματικότητα είναι ο παλιάτσος, αυτός με τα παρδαλά κουρέλια ή εγώ με την κουρελιασμένη ψυχή. Και έτσι με παίρνει ο ύπνος μέχρι το πρωί...

Η Μάχη με περιμένει για την πρωϊνή μας βόλτα στη θάλασσα, και εγώ δεν της αναφέρω ποτέ τίποτα για τον παλιάτσο. Μα την κοιτάω κάπου-κάπου στα μάτια με παράπονο και της πιάνω το χέρι και της χαιδεύω απαλά τα μαλλιά. Την νοιώθω ξένη ορισμένες φο-

ρές, όσο ξένο νοιώθω και τον εαυτό μου κάθε βράδυ. Προχωράμε έτσι μαζί στην παραλία, πότε-πότε βουτάμε στα άγρια νερά, τότε το φόρεμα κολλάει πάνω της, μα εγώ περιορίζομαι στο να κοιτάζω την απέραντη θάλασσα, εκείνη την ώρα αισθάνομαι σαν το ον στο κτίσμα που προσπαθεί να διαφύγει απ' την πιθανότητα. Έχει ανησυχίες, που και εγώ έχω. Μα δεν κοιτάω την Μάχη, κοιτάω την αφρισμένη θάλασσα, ενώ στ' αυτιά μου έχω το γέλιο του παλιάτσου, και στα χέρια, νοιώθω το κύμα με τον θόρυβό του. Τότε η Μάχη σηκώνεται, βγαίνει θριαμβευτικά απ' την θάλασσα και με καλεί, νυχτώνει και πρέπει να γυρίσουμε στην σοφίτα, μα εγώ αρνούμασι, άλλωστε, δύλια μου φαίνονται ακόμα μέρα, ίσως το φεγγάρι φωτίζει περισσότερο. Με καλεί πάλι. Εγώ πάλι αρνούμασι. Νοιώθω το αίμα να βουτίζει στις φλέβες μου, να καίει, το βράδυ νοιώθω μόνος, το βράδυ έχει τον παλιάτσο. Τελικά αποτελούμε το τρίο της αλληλουχίας, μα αυτή η αλληλουχία πάει να με τρελάνει.

Αρνούμασι και πάλι, ενώ αυτή σηκώνεται και φεύγει, στο δρόμο βγάζει το φαρδύ φόρεμα και το χρατάει στα χέρια να στεγνώσει, το φως του φεγγαριού δίνει μερικές ανταύγειες για λίγο στο κορμί της, έπειτα χάνεται. ΟΧΙ. Απόφε δεν πάω στο σπίτι. Δεν αντέχω να την ξαναδώ με τον παλιάτσο.

Σηκώνομαι αργά, στην άμμο έχω αφήσει το αποτύπωμά μου, το χτυπώ λίγο με το πόδι να σιάξει με την υπόλοιπη άμμο. Έπειτα παίρνω το δρόμο για τη σοφίτα, προχωρώ λες και η σοφίτα είναι το πεπρωμένο μου. Ποτέ δεν πίστεφα σε πεπρωμένο, μα τώρα πηγαίνω στη σοφίτα. Φθάνω κάποτε στο σπίτι, ανάβω ένα τσιγάρο και ανεβαίνω αργά τη σκάλα, μα αυτή τρίζει.

Σταματώ.

Κάθομαι στα σκαλοπάτια και καπνίζω, μιλώ με το τσιγάρο, που όλο λιώνει, χάνεται, κάθε κάφτρα, κάθε στάχτη αποτελεί για μένα και το χάσιμο της Μάχης. Όταν το τσιγάρο τελειώνει το πετώ με αηδία, έπειτα σηκώνομαι αργά και συνεχίζω το ανέβασμα. Φως δεν υπάρχει, μόνο λίγο έρχεται απ' την κεντρική σοφίτα. Χαίρομαι, ανεβαίνω γρήγορα και ανοίγω την πόρτα. Η Μάχη γυμνή κάθεται πάνω στο χρεβάτι, μάλλον ξαπλωμένη, καπνίζει με βουλημία, ο παλιάτσος στέκεται νεκρός στην καρέκλα. Κοιτάω τον παλιάτσο μάλλον χαρούμενος και μετά βγαίνω, μπαίνω στην σοφίτα μου και για πρώτη φορά κοιμάμαι αμέσως.

ΤΟ ΠΡΩΤΙΚό πάω πάλι βόλτα με την Μάχη στην παραλία, η θάλασσα σήμερα είναι ήρεμη, μα σήμερα φτάσαμε μέχρι τον μεγάλο έρημο αυτοκινητόδρομο. Τότε μου μιλάει πρώτη φορά για τον παλιάτσο. Μου τον σκιαγραφεί. Έπειτα μ' ένα ξυλάκι τον σκαλίζει στο χώμα, σαν να μην κατάλαβα τι έλεγε. Μου δείχνει το σχέδιο συνέχώς, δεν μιλούσε. Έπειτα πετά το ξυλάκι, και παίρνει τον δρόμο προς την παραλία. Δεν την ακολούθω, νοιώθω αποστάτης, μόνο κάθομαι και κοιτώ το σχέδιο στο χώμα.

Το πατάω, το πατάω με δύναμη και το σβήνω, η Μάχη με πρότιμησε, η Μάχη δεν είναι «τέτοια», ο άλλος, ο παλιάτσος την ανάγκαζε. Έπρεπε να μου το είχε πεί.

Κοιτάω προς τα κάτω, βλέπω την Μάχη στην παραλία, τρέχω και σε λίγο είμαι κοντά της. Την πιάνω απ' το χέρι και τραβάμε για το τέλος της παραλίας.

Το βράδυ θα πώ στη σοφίτα.

ΠΡΑΓΜΑΤΙ ΤΟ ΒΡΑΔΥ ένοιωσα την ακατανίκητη επιθυμία να πάω στη σοφίτα. Έκλεισα απαλά την πόρτα μου και γλύστρισα στη δικιά της. Η Μάχη γυμνή στο κρεβάτι έκανε έρωτα με τον παλιάτσο. Όστε δεν πέθανε, με ξεγέλασαν. Φεύγω, η πόρτα μένει ανοιχτή, πάω λίγο πιό πέρα και κάθομαι στο πάτωμα περιμένοντας. Όταν αυτός βγήκε έξω, εγώ με τα μάτια τον ακολούθησα. Τον είδα που μπήκε στην αριστερή σοφίτα, στην από καιρό κλεισμένη αριστερή σοφίτα.

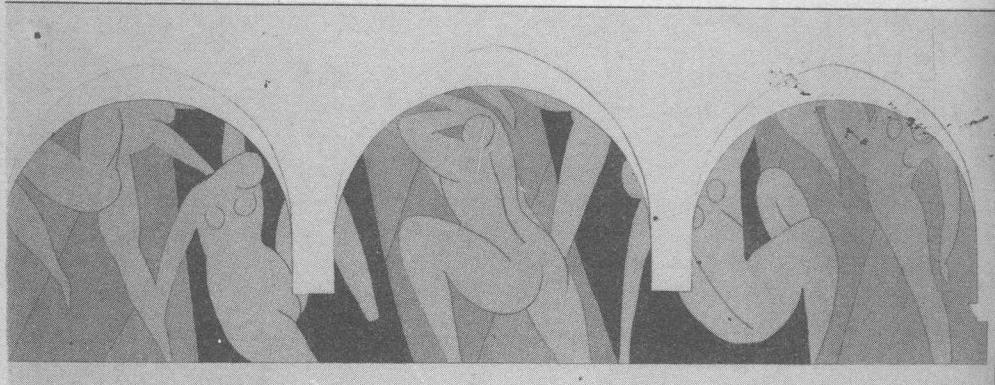
Η Μάχη είναι δικιά μου σκέφθηκα και συγχρόνως στηκώθηκα και άνοιξα την πόρτα του παλιάτσου. Αυτός καθόταν σε μια καρέκλα με την πλάτη γυρισμένη σε μένα, πήρα το βαρύ μπρούτζινο βάζο και τον χτύπησα πολλές φορές μ' αυτό στο κεφάλι. Έπειτα τον γύρισα, ενώ αυτός γέμισε με αίμα το πάτωμα. Καθάρισα λίγο την φάτσα του απ' το αίμα και τον κοίταξα στο πενιχρό σχεδόν φως του φεγγαριού πού μπαινει απ' την σοφίτα. Το πρόσωπό του μου ήταν αρκετά γνώριμο, μπορώ να πω πως ήταν το δικό μου. Το απελευθερωμένο ερωτικό «εγώ» μου, ντυμένο σε παλιάτσο έκανε έρωτα τις νύχτες με την Μάχη. Στην τρίτη σοφίτα φώλιαζε ίδιος εχθρός, ίδιος φίλος, μα ανίκανος τώρα να κάνει κακό.

Τουλάχιστον σε μένα. Τον σκότωσα. Σκότωσα το ερωτικό «εγώ» μου. Τώρα πιά μου μένουν οι πρωϊνές βόλτες στην παραλία, τις νύχτες θα χανόμουν, μια και ο παλιάτσος είναι νεκρός. Δέχτηκα

το γεγονός φυσικά, σαν να ήξερα απ' την αρχή, βγήκα απλά έξω, έχλεισα συγκρατημένα την πόρτα, σχεδόν την διπλοκλειδωσα, και προχώρησα στον διάδρομο.

Στο δωμάτιο της Μάχης είχε ακόμη φως, εκείνη ακόμη γυμνή στο χρεβάτι κάπνιζε με βουλημία. Προσπέρασα το δωμάτιο και κατέβηκα γρήγορα την σκάλα. Μάζεφα μερικά παλιά πανιά, τά 'χανα στοίβα και τους έβαλα φωτιά. Έβαλα φωτιά με μια απλή κίνηση του χεριού. Το σπίτο έπεσε σαν να με έκαψε, ενώ τώρα κοιτούσα αμήχανος την φωτιά που μεγάλωνε.

ΕΗΜΕΡΩΝΕ. Η παραλία έπαιρνε την πρωϊνή της όφη. Η φωτιά όμως συνέχιζε, ίδια ανάγκη για επιβίωση, έτρωγε και το παραμικρό κομμάτι ξύλου, ως το τέλος, το σπίτι χάθηκε, απέμειναν μόνο το μισοκαμένο σκουφί του παλιάτσου και ένα χέρι κομμένο απ' την ρίζα που το χρατούσε, χέρι γυναικείο, ίσως της Μάχης. Το θέαμα δεν μου 'χανε καμία εντύπωση, του γύρισα την πλάτη και προχώρησα κατά μήκος της παραλίας. Κάπου έπεσα μες την θάλασσα, έχωσα το κεφάλι μες το νερό και περίμενα να πνίξω τον εαυτό μου. Το κύμα με ξέβραζε στην ακτή, ήταν δύσκολο το να πνιγώ και λίγο. Αφησα το κύμα να με τυλίξει, ώσπου ήρθα σε κατάσταση ντελίριο. Οι εικόνες περνούσαν γρήγορα απ' το μυαλό μου και τελείωναν πάντα στο καμμένο σπίτι. Το κύμα συνέχιζε την προσπάθειά του να με πνίξει και εγώ προσπαθούσα μάταια να το βοηθήσω, η εικόνα σταμάτησε στο καμμένο σπίτι...

Τα Ερωτικά γράμματα του Πωλ Ελνάρ

Ερωτισμός και πάθος στην αλληλογραφία του
Ελνάρ με τη γυναίκα του

μετάφραση Πόπη Αλεξοπούλου

Ο έρωτας δεν ήταν διφορούμενος για έναν ποιητή και μαχητή της αγάπης όπως ο Πωλ Ελνάρ. Αφιέρωσε όλο του το πάθος σε μια γυναίκα. Η γυναίκα αυτή ήταν η Γκαλά. Ήταν 17 χρονών όταν τη γνώρισε, 34 όταν χώρισε μαζί της και 57 όταν πέθανε. Από την πρώτη συνάντηση το Δεκέμβρη του 1912 ανάμεσα στον Paul Eugene Grindel (Paul Eluard) και την Helena Dmitrievna Diakonova (Gala) στο σανατόριο του Κλεβαντέλ, κοντά στο Νταβός, η φιγούρα της μούσας του θα αποτελούσε τον κυριώτερο λόγο ύπαρξης του ποιητή.

Χώρισαν για πρώτη φορά το 1914, στις παραμονές ενός πολέμου, στον οποίο ο ποιητής έλαβε μέρος. Η Γκαλά έφυγε για τη Ρωσία και επέστρεψε το 1916. Το Φεβρουάριο του επόμενου χρόνου παντρεύτηκαν και το 1918 απέκτησαν την κόρη τους Σεσίλ. Έντεκα χρόνια αργότερα, το 1929, η Γκαλά γνωρίστηκε με τον Σαλβαντόρ Νταλί στο Καντακές και τότε έγινε η οριστική διάζευξη του ποιητή και της μούσας του. Το διαβατήριο εκδόθηκε το 1932, αλλά η ερωτική τους ιστορία θα κρατήσει ακόμη χρόνια.

Όύτε στο δεύτερο γάμο του μπόρεσε ο Πωλ Ελνάρ να απαλλαγεί από την εμμονή του για τη Γκαλά. Αυτό τουλάχιστον απορρέι από την αλληλογραφία που διατηρούσε μαζί της από το 1924 έως το 1948, την οποία ανακάλυψε η Σεσίλ, μετά το θάνατο της μητέρας της. Επί τριάντα χρόνια,

εκείνη που ήταν αχώριστη σύντροφος του Σαλβαντόρ Νταλί κράτησε μερικά γράμματα του ποιητή που αντανακλούν το πάθος του. Είναι ερωτικά γράμματα με την πιό ενρεία έννοια της λέξης, στα οποία ο Έλνάρ μιλά για σεξ, για καθημερινή ζωή, για οικονομικά προβλήματα, για υγεία. Τα τρία γράμματα που παρατίθενται πιό κάτω, δημοσιεύτηκαν από το ισπανικό περιοδικό Domingo.

1930

(Παρίσι, 16 Ιανουαρίου)

Πέμπτη, μια τη νύχτα. Εκθαμβωτική μου Γκαλά.

Νά' μαι πάλι εδώ. Περιμένω τον Κέλερ στις 2.30. Ελπίζω όλα να πάνε καλά και να μπορέσω να ξανασμίξω μαζί σου. Είμαι τρομερά νευρικός. Σε θέλω τόσο που τρελαίνομαι, πεθαίνω στην ιδέα ότι θα σε ξανασυναντήσω, θα σε δω, θα σε φιλήσω. Δεν θέλω το χέρι σου, το στόμα σου, το αιδοίο σου να αποχωριστούν από το πέρος μου. Θα αυνανιζόμαστε στο δρόμο, στους κινηματογράφους, με τα παράθυρα ανοιχτά. Σήμερα το πρωί αυνανίστηκα καταπληκτικά σκεπτόμενος εσένα και η φαντασία μου δεν κουράζεται. Σε βλέπω παντού, σε όλα, πάνω απ' όλα. Πεθαίνω από έρωτα για σένα. Όλα πάνω σου είναι πανέμορφα, τα μάτια σου, το στόμα σου, τα μαλλιά σου, τα στήθια σου, οι τρίχες σου, τα

πισινά σου, το αιδοίο σου, οι φτέρνες σου, το αιδοίο σου, τα χέρια σου που δεν εγκαταλείπουν ποτέ αυτό που αυνανίζουν, την περιοχή ανάμεσα στα μπούτια σου, κοντά στο αιδοίο σου, τους ώμους σου. Ανατριχιάζω σκεπτόμενος κάθε μέλος του σώματός σου. Και ό,τι κάνεις με τρελαίνεις, με τρομάζει, με βασανίζει, ό,τι κάνεις είναι τέλειο.

Αν τακτοποιηθεί αυτή η υπόθεση, θα φύγω αύριο βράδι για να φτάσω στη Μασσαλία το Σάββατο το πρωί. Θα πάω στο ξενοδοχείο Bristol και ελπίζω πως θα έρθεις αμέσως να με δείς. Ο Σαρ είναι στη Μασσαλία. Ελπίζω να τον δω.

Περιμένω τον Κέλερ.
Χαιρετισμούς στο Νταλί.
Σε λατρεύω.

Πωλ

«Είμαι ένας καταραμένος, ηλιθιος πεσιμιστής, αλλά ζω για σένα. Αν απαρνιόμουν τη ζωή, θα ήσουν εσύ η αιτία, ή καλύτερα, θα ήταν ο απεγνωσμένος έρωτάς μου για σένα που θα με σκότωνε».

(Παρίσι, Φεβρουάριος)

Δευτέρα. Πέρασα δυο νύχτες στο σπίτι της μητέρας μου. Απόφε μπήκε μια μεγάλη ακτίνα φεγγαριού στο δωμάτιο και σε είδα, σε είδα πραγματικά, ολόγυμνη με τα πόδια ανοιχτά, να κάνεις έρωτα με δυο άντρες από το στόμα και το αιδοίο και ήσουν μελαχρινή και πολύ όμορφη. Ακόμη και τώρα, που το θυμάμαι, σκέφτομαι πως είσαι για μένα η ενσάρκωση του έρωτα, η πιό οξεία ενσάρκωση του ερωτικού πόθου. Είσαι η ίδια η φαντασία μου.

Γιατί δεν έβγαλες εκείνες τις φωτογραφίες γυμνή; Και θα ήθελα να έχω και μερικές όπου θα κάνεις έρωτα. Και θα κάνω έρωτα μαζί σου μπροστά στη Νούς, που δεν θα μπορέσει να αποφύγει τον αυνανισμό.

Είσαι για μένα μια εκπληκτική πηγή φαντασίας και ελευθερίας. Και σε λατρεύω.

Πιστεύω πως στο τέλος της βδομάδας θα φύγω για το Νότο. Πρέπει να το κάνω, γιατί είχα μια ασθματική κρίση απόφε, που κράτησε δυο ώρες. Στη Μοντινιόν είδα τον Φίλιπον, που μου έδωσε φάρμακα.

ΕΚΟΨΑ ΤΟ ΤΣΙΓΑΡΟ.
Είναι αρκετά αξιοθρήνητο.

Έχω διαβατήριο για Ελβε-

τία και Αγγλία.

Την αφοσίωμή μου στο Νταλί. Γράψε μου. Χαιρέω αδιάκοπα το αιδοίο σου με το πέος μου.

Πωλ

(Παρίσι, Απρίλης)

Όμορφή μου Γκαλά, εκπληκτικέ θησαυρέ από σάρκα και πνεύμα ζω μια ζωή αρκετά θλιβερή χωρίς εσένα. Η μοναδική μου απόλαυση είναι να κοιτώ ασταμάτητα τις φωτογραφίες όπου είσαι γυμνή, όπου τα στήθια σου είναι τόσο γλυκιά τροφή, όπου η κοιλιά σου αναπνέει και τη γλείφω και την τρώω, το αιδοίο σου είναι ολάνοιχτο πάνω στο πρό-

σωπό μου, μετά το πέος μου εισδύει στο αιδοίο σου και πιάνω τα πισινά σου που κινούνται ρυθμικά και καταπληκτικά, όπως η άνοιξη. Έχεις τα πιό όμορφα μάτια του κόσμου, σε αγαπώ, παίρνεις το πέος μου στο χέρι σου, έχεις ανοιχτά τα πόδια σου, το σώμα σου βυθίζεται αργά, με αυνανίζεις με πάθος, πλάθω τα στήθια σου, τα μαλλιά σου, και ξαφνικά το χέρι σου γεμίζει με σπέρμα και είσαι δυνατή και σίγουρη για την εξουσία μου επάνω σου, για την εξουσία σου επάνω μου, πάνω σ' όλα. Θα παλέψω για να βρω χρήματα, να στα στελω και για να έρθω να σε δω, να σου κάνω δώρα. Αυτή τη στιγμή διανύω μια περίοδο πολύ δύσκολη, αλλά θα τα βάλω όλα σε τάξη, για να βγω απ' αυτή. Θα δεις. Ακόμη δεν είδα τη μητέρα μου, αλλά θα της πω πως ήσουν αδιάθετη και πως σου συνέστησαν ξεκούραση και είσαι στη Μάλαγα εδώ και μερικές μέρες, καλεσμένη κάποιων γνωστών μας. Μπορείς ωστόσο, να της γράφεις και να της το πείς. Και να είσαι σίγουρη ότι θέλω να είσαι ευτυχισμένη, σε θέλω να ακτινοβολείς, να απολαμβάνεις τα πάντα. Σε λατρεύω. Σε σκεπάζω με φιλιά.

Πωλ

Σου στέλνω το *Varietés* και ένα βιβλίο του Φρόϋντ.

«Γιατί ζω; Μα γιατί είχα, γιατί ακόμη έχω, ζωντανή την ιδέα της ύπαρξής σου».

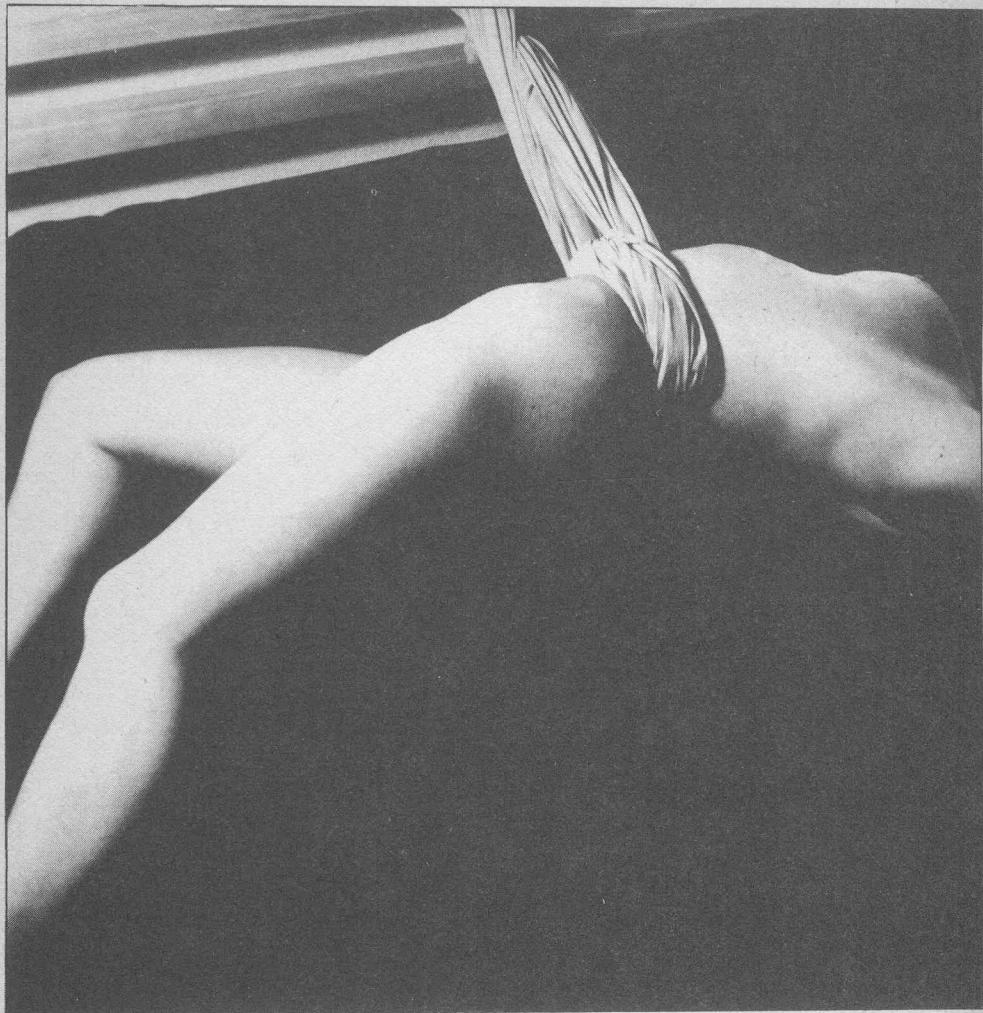
Ο Νταλί για τη Γκαλά

Ένα μονάχα πλάσμα έφτασε σε ένα τέτοιο σχήμα ζωής που η εικόνα του να είναι συγκρίσιμη με τις διανυγείς τελειότητες της Αναγέννησης. Αυτό το πλάσμα είναι η Γκαλά, η γυναίκα μου, που είχα τη θαυμαστή ευτυχία να διαλέξω. Οι παροδικές στάσεις της, οι εκφράσεις της, είναι μια άλλη Ενάτη Συμφωνία και αντικατοπτρίζουν τα αρχιτεκτονικά περιγράμματα μιας τέλειας ψυχής, αποκρυσταλλωμένης στην ίδια την ακτή της σάρκας, ξώπετσα, στο θαλάσσιο αφρό των ιεραρχιών της ίδιας της ζωής της. Ταξινομημένες και στιλβωμένες από τις πιό φίνες συνναισθηματικές πνοές, αυτές οι εκφράσεις και αυτές οι στάσεις της υλοποιούνται και τοποθε-

τούνται σε μιαν αφεγάδιαστη αρχιτεκτονική σάρκας και οστών. Μπορώ ακόμα να πω και για την Γκαλά καθισμένη, ότι έχει την ίδια χάρη με το Tempietto του Μπραμάντε, κοντά στην εκκλησία του Αγίου Πέτρου στο Μοντόζιο της Ρώμης. Και κατά πως έκανε ο Σταντάλ στο Βατικανό, μπορώ κι εγώ, εξισουν, να μετρήσω τις λυγερότερες κολώνες της περηφάνειάς της, τα τρυφερά και πεισματάρικα κιγκλιδώματα της παιδικής της ηλικίας και τις θεϊκές σκάλες του χαμόγελου της.

Η δύναμή μας, της Γκαλά και μένα, βρισκόταν στο ότι ζόνσαμε μια υγεινή ζωή μέσα σ' αυτόν το συρφετό, χωρίς να καπνίζουμε, χωρίς να κάνουμε ενέσεις, χωρίς να φουφάμε ταμπάκο, χωρίς να πηδιόμαστε, πάντα μόνοι και οι δύο μας, όπως μόνος υπήρξα στα παιδικά και τα εφηβικά μου χρόνια.

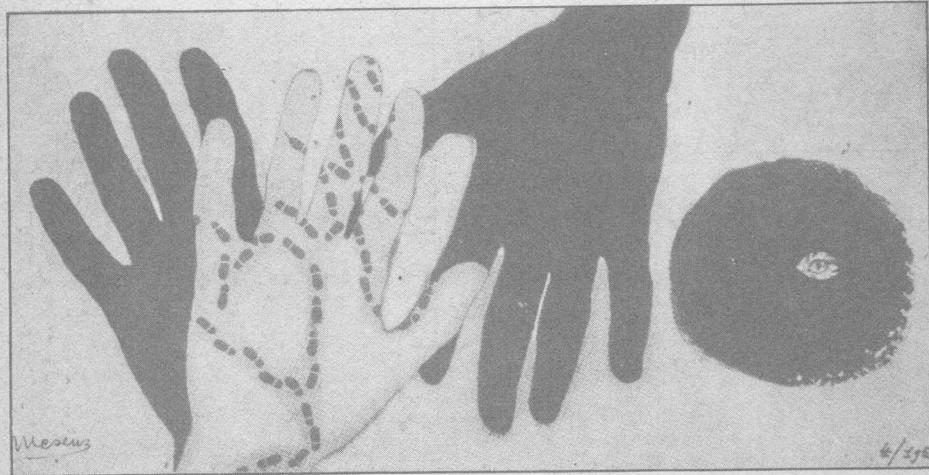
(Παρανοϊκριτική)
μετ. Άρης Σφακιανάκης
Αιγάλεως, 1985

Νικηφόρος Μανδηλαράς

Τό πεπρωμένον φυγεῖν ἀδύνατον

*Αντανάκλαση του μύθου
στα ξεριζωμένα χώματα
πού 'παμε πως εδώ θά 'ναι
η πατρίδα
αγγίζοντας απαλά,
τα χνώτα μας απόδειξη της παρονσίας.
Σαν την ζωή που φεύγει
αδύνατη η γραφή να δώσει
έδωσε πάει.*

Τρία ποιήματα

I. Αν κάτι έχω
είναι που δεν θέλω ή δεν μπορώ.
Απ' όλα πιο πολύ
η αμφιβολία με τρομάζει.
Είναι το ή, το διαξεντικό,
που με την ζωή μας παίζει.

II. Εκείνες οι μέρες οι φευγάτες
άφησαν σε μας ένα χρέος
που μάταια το φορτωθήκαμε
μη ξέροντας ούτε από κουμάντο
ούτε από κουβάλημα,
έτοιμοι, πάντα έτοιμοι,
με την πρώτη ευκαιρία
σε άλλες πλάτες να το ρίξουμε.
Οι μέρες οι φευγάτες
δεν υπάρχουν.
Οι άνθρωποι πάντα φεύγουν.

III. Υπάρχοννν νύχτες
που δεν μπορείς
μια κουβέντα να βρεις,
να μιλήσεις
ή να γράψεις
κάτι έστω τοσοδούλι.
Η εγκατάλειψη που νιώθεις
σαν εκπόρθηση ότι πιο ιερού
και να σκέφτεσαι
πως δεν έχει μείνει
ούτε μια κουβέντα, ούτε ένα τοσοδούλι
έστω για να λεηλατηθεί...

Τάκης Παναγιωτόπουλος

Τελευταία περιπλάνηση στο φανταστικό
παρασκήνιο ενός γκρεμισμένου θεάτρου

Άρχισε να μην πιστεύει.

Οι πρώτες εντυπώσεις ήταν μικρές πλανεμένες σκέψεις γι' αυτό και του άρεσε η ομορφιά της πίστης, η ομορφιά της δημιουργίας της χαράς.

Άρχισε να μην πιστεύει.

Δήλωσε πως τα πρόσφατα όνειρά του οι ατέρμονες παλιές αντιθέσεις του δεν τον ξεπερνούσαν. Αναζητούσε κάτι άλλο, κάτι καινούργιο πιό δυνατό να τον κυριαρχήσει, να καταφέρει να καλμάρει τις μικρές αδύναμες υποσχέσεις του ρόλου του.

Δημιουργικός; Όχι. Βλέπει μπροστά του ένα όραμα τον χορό;

Ίσως ναι. Μια αναζήτηση ο χορός. Μια δημιουργία που τον ήθελε γεμάτο αληθινό, δραστήριο. Τον ένιωθε. Έβαλε τα δυο του πόδια μπροστά και προσπάθησε να κυριεύσει τις εντυπώσεις του να μετριάσει τις μικρές ανήθικες επιθυμίες του. Ζώντας σήμερα όμως λίγες οι ελπίδες, οι προσδοκίες. Ατέλειωτα παράπονα που το δριό τους γινόταν πρόβλημα. Ωραία όλα αυτά λοιπόν. Και μετά;

Άρχισε να μην πιστεύει.

Να δηλώνει ανέτομος για τον δύσκολο ρόλο που τον ανάθεσαν χωρίς την συγκατάθεσή του. Να θέλει να γλυτώσει, να κατέβει από την σκηνή.

Βοήθησε χωρίς να δώσει τις προϋποθέσεις της αγωνίας του. Η τελευταία του παράσταση τον έκανε να χαμογελά να νοιώθει μια ικανοποίηση, ένα γέλιο που έβγαινε μέσα από την καρδιά του από την ψυχή του. Η τελευταία αυτή γλυκιά

βραδιά. Τον ρόλο που τον αποδόθηκε φαινόταν να μπορεί να τον εξωτερικεύσει με μεγάλη ικανότητα, μεγάλη ψυχική δύναμη.

Η μονοτονία της θέλησής του τον έκανε να νοιώθει κάποια ανικανοποίητη όρεξη για χορό και δημιουργία για την ζωή που πριν λίγο δεν τον έθελγε.

Αρχισε να μην πιστεύει.

Πίστευε όμως στη ζωή και στον έρωτα, στη δύναμη που τον καθοδηγούσε και που βρισκόταν μέσα του.

Μονομαχία

Γιατί κάθομαι και γράφω ποίηση; Δεν ξέρω.

Μα καλά ποιός σου είπε ότι γράφεις ποίηση;

Τι προσπαθώ άραγε;

Μικρά γράμματα κολλητά γραμμένα.

Πόδια που παλεύονταν να φτάσουν σε ένα στόχο.

Ένας αγώνας με νικητή τον ήρωα ενός παραμυθιού.

Έναν ήρωα που προσπαθεί να πλησιάσει ένα τέλος.

Ένα ευχάριστο τέλος.

Μια μονομαχία σκακιού που δεν έχει ισοπαλία.

Ηρωική πτώση ή περήφανη νίκη;

Γελώντας

Η ζωή είναι έρωτας.

Νιώθωντας απελπισία ένα βράδυ μίλησα με το θεό.

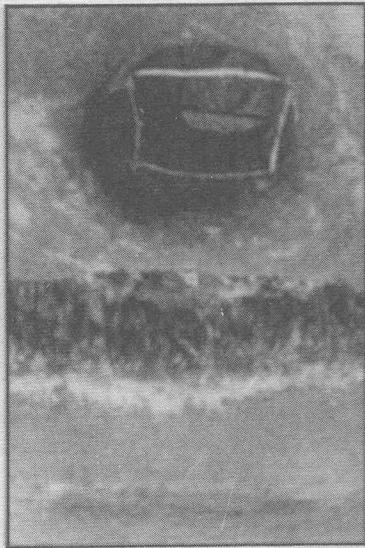
«Της ψυχής σου τις δυνάμεις μόνο σου τις κατευθύνεις»
μουν είπε.

Γέλασα.

Ελληνική φωτογραφική
συμμετοχή στη Μπιεννάλε
της Βαρκελώνης

Το Φ.Κ.Α. παρουσίασε (από 22 Φεβρουαρίου έως 12 Μαρτίου) την ελληνική συμμετοχή στη Μπιεννάλε Νέων Καλλιτεχνών που έγινε τον περασμένο Οκτώβριο στη Βαρκελώνη.

Οι πέντε αυτοί νέοι φωτογράφοι είναι οι: Βαρδόπουλος, Μάρκον, Παπαδημητρόπουλος, Παπαδόπουλος και Φωτιάδης.

Γιώργος Βογιατζάκης Κώστας Γόγαλης

Η προδοσία ένα κινηματογραφικό τέλος

Βράδυ. Στη σκηνή ενός τσίρκου που ξεστήνεται ένας ακροβάτης φωτίζεται από έναν προβολέα ενώ οι θεατές παρακολουθούν με αμείωτο ενδιαφέρον τη διαδικασία αυτή και όχι τον ακροβάτη. Μια φωνή (OFF) ακούγεται προσποιούμενη κάθε φορά πως είναι διαφορετική.

«Θέλω να μην επιτρέψω σε κανέναν να με αγαπήσει. Να μην επιτρέψω στον εαυτό μου να αγαπήσει κανέναν».

Κάθε πανσέληνο τα ίδια λόγια. Κάθε φορά που έχω δει στο ημερολόγιο ότι έχουμε πανσέληνο. Κάποτε όλα ήταν διαφορετικά. Το ημερολόγιο δεν έπαιζε κανέναν ρόλο. Τώρα όλο και γίνεται περισσότερο απαραίτητο. Και η φωνή γίνεται πιο θλιμένη. Μα το χειρότερο είναι ότι είναι προσποιητή. Ή μου φαίνεται. Είτε το ένα είτε το άλλο είναι το ίδιο. (Μεγάλη παύση)

Τα πράγματα χάνουν τη σημασία τους. Ή την αποκτούν. Οι διαξέүξεις με πολεμούν. Είτε το ένα είτε το άλλο είτε και τα δύο. Θά θελα να μπορούσα αυτό το «και τα δύο» να γίνει πραγματικότητα. Το πέτυχα κάποτε, για μια στιγμή μόνο, μα δεν είχε σημασία. Δυστυχώς δεν είχε σημασία. Προσποιήθηκα ότι έκανα λάθος και ακόμα προσποιούμαι.

Ωστόσο ποτέ δεν άντεξα την συγκατάβαση αυτή. Έπρεπε να ολοκληρώσω την επιθυμία μου που ύπουλα μου ανέβαζε τον πυρετό. Έπρεπε να παραδώσω τα όπλα του καλοκάγαθου και ταχτοποιημένου μέσα σε σελοφάν εαυτού μου, για να τον καταστρέψω. Έπρεπε δηλαδή πρώτα απ' όλα να παραδοθώ στον θάνατο... (παύση)

Θά 'πρεπε να αναζητήσεις το θάνατο για ν' αντιμετωπίσεις την μοναξιά της βρώμικης απουσίας σου, δηλαδή την μοναξιά που σημαίνει την ολοκλήρωσή σου. Άρα η αναίρεση του εαυτού σου σημαίνει αυτόματα και αναίρεση του θανάτου σου, δηλαδή επίσπευση του ραντεβού σου μ' αυτόν.

Θά 'πρεπε να μηρυκάσεις την ίδια σου την επιθυμία, να περιπλέξεις τις βλεφαρίδες σου γύρω από την ανοσία των πραγμάτων, των λέξεων, των εικόνων, που παιζουν κάνοντάς σε να βαρυγκομάς, μες στην δικαιολογημένη επιθυμία σου για ολοκλήρωση.

Πρόδωσα τον ίδιο μου τον εαυτό. Πρόδωσα το ίδιο μου το λάθος. Γιατί και τα λάθη έχουν τη σημασία τους όπως και τα φέμματα, όπως κατ' ο πόνος, όπως και ο εγωϊσμός. Όπως όλα τα παρεξηγημένα πράγματα.

Πόνεσα πολύ όταν πρόδωσα τον εαυτό μου. Αλήθεια λέω και πρέπει να με πιστέψετε. Όχι εσείς που με ακούτε αλλά κυρίως εσείς που δεν με ακούτε. Κυρίως εσείς. (παύση)

Σε λίγο θα ανατρέψει την εικόνα του, τον εαυτό του, που περιποιημένα μέχρι πρότινος διέδιδε... Θα ανακόψει την πορεία της ολισθηρής και επικινδυνής κατηφόρας... Θα σχίσει τη μουτσούνα του γελοίου καθωσπρεπισμού του... Θα θρυματίσει την παράφορη ευαισθησία του... Θα περιλούσει με σοβαρότητα το γελοίο... Θα τραντάξει το αδίστακτο και φρικαλέο κοινό του... Θα χύσει καυτή λάβα στα παραμορφωμένα πρόσωπα του κοινού του... Δείτε... Κοιτάξτε... Όλοι θα τρέχουν... Όλοι θα ζητήσουν την κατάρρευσή του... Θα ζητήσουν εκδίκηση... Θα ξυπνήσουν τον εξευτελισμό του... Θα ζητήσουν το χαμό του... Ή θα τον αγνοήσουν... Προς χάριν της φρικαλέας και απρόσμενης εικόνας που διαλύεται... Ή μοναξιά του δεν θά 'χει ολοκληρωθεί... Ο Αγγελός δεν θ' αναγγείλει τον ερχομό του...

Φοβάμαι... Αυτό θα το πιστέψετε. Είναι τελείως ανθρώπινο. Σας συμβαίνει και εσάς. Φοβάμαι ότι πρόδωσα τον εαυτό μου... Και τώρα τον προδίδω όταν μιλώ για πράγματα που δεν ξέρω, για πράγματα που δεν νιώθω...

Ναι, ξέχασα να σας το πω. Τώρα τελευταία δεν νιώθω τίποτα. Δεν νιώθω καν αυτό. Όταν μιλώ το κάνω από ανάγκη, για να ζητήσω τσιγάρα ας πούμε. Πάντως προσέχω. Προσέχω πολύ να μιλώ σ' ανθρώπους που δεν με ακούνε. Ακόμα καλύτερα να μην θέλουν και οι ίδιοι να μου μιλήσουν. Γιατί μιλώ πότε πότε, με δυσκολία είστω άλλα η προσπάθειά μου να ακούσω εκτός του ότι είναι άσκοπη με σκοτώνει κιόλας.

Φοβάμαι το φεγγάρι κυρίως όταν φαίνεται ολόκληρο. Είναι σαν να φωτίζει την προδοσία μου. Αυτό ακριβώς που κρύβει ο ήλιος της μέρας.

Όχι, όχι, δεν θέλω να απολογηθώ. Πρόδωσα μόνο τον εαυτό μου. Δεν χρειάζεται να απολογηθώ σε κανέναν. Ούτε στον ίδιο μου τον εαυτό. Άλλωστε αυτός είμαι εγώ. Τι παράξενες δοσοληψίες...

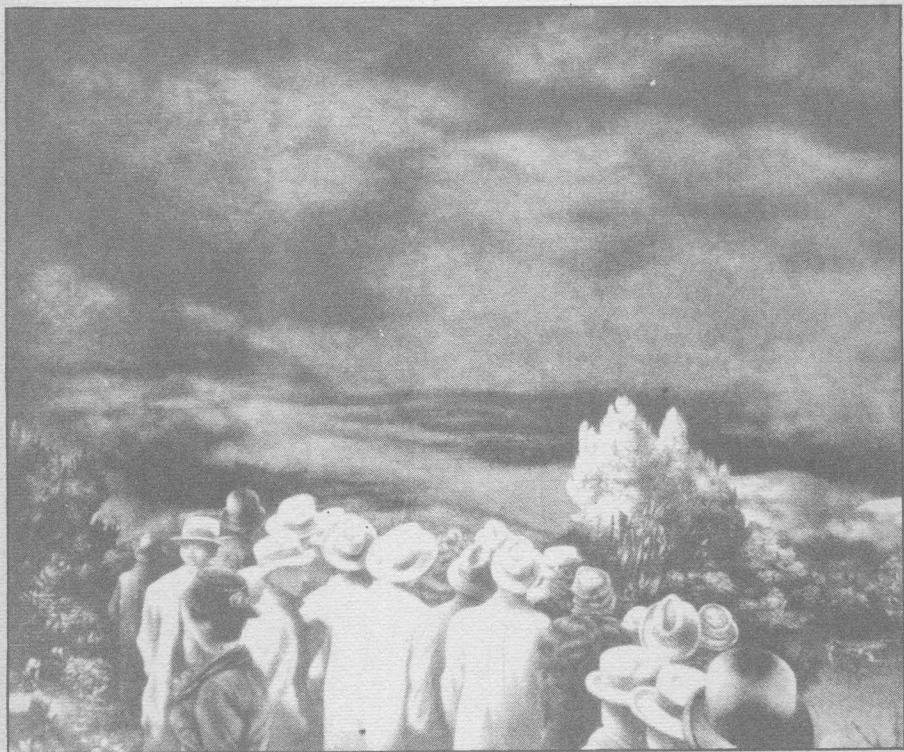
Ο έρωτας ήταν κάποια λύση. Όμως φοβόμουν ότι προηγούντων και ότι έποντων απ' αυτόν.

Ένα διάστημα έκανε έρωτα χρίς διακοπή. Έτσι για να μην υπάρχει πριν και μετά. Δυστυχώς υπήρχε το τώρα. Όταν διαπίστωσα πόσο μάταιο ήταν, ή πιό συγκεκριμένο πόσο αποτυχημένο ήταν το σχέδιό μου ερωτευόμουν μόνο. Στεκόμουν στο «πριν» χωρίς να ενδιαφέρομαι για το «μετά». Η πιό κρίσιμη φάση της ζωής μου, και γι' αυτό και η πιό ουσιαστική, ήταν τότε που είχα εγκατασταθεί μονίμως στο «μετά». Στο «μετά» δεν μπορούσε παρά να υπάρχει και το «πριν» και το «τώρα». Έτσι έλεγε η λογική μου και εγώ πάντα την ακολουθούσα στη ζωή μου. Είχα σχεδιάσει τα πάντα από πριν γιατί ζούσα στο «μετά».

Αγόρασα ένα ρολόϊ τότε. Σ' ένα ταξίδι μου. Ένα από κείνα που οι δείκτες του γυρνούν από την αντίθετη μεριά. Για χωρατό. Για να παίξω με το χρόνο, νιώθοντας δυνατός αφού ζούσα στο «μετά».

Θά 'πρεπε να μηρυκάσεις την ίδια σου την επιθυμία,
να περιπλέξεις τις βλεφαρίδες σου γύρω από την ανοη-
σία των πραγμάτων, των λέξεων, των εικόνων, που
παιζουν κάνοντάς σε να βαρυγγομάς, μες στην δικαιο-
λογημένη επιθυμία σου για αλοχλήρωση.

ΟΧΙ. Πρόδωσα μόνον τον εαυτό μου. Πρόδωσα το ί-
διο μου το λάθος...

Κώστας Γόγαλης

«Ο ἐραστής φοβᾶται τό καρναβάλι»

‘Υπάρχουν αὐτοί πού
πλάστηκαν γιά νά άγαποῦν
καί αὐτοί πού πλάστηκαν
γιά νά ζοῦν.

A. CAMY, Σημειωματάρια

«Στό ύποθετικό καρναβάλι
θά προσπαθήσεις νά μιλήσεις
καί δχι νά πράξεις.
”Αλλωστε κανένα δύφελος δέν άποκομίζει
κανείς άπ’ τίς πλάνες.
Λέξεις άναντίρρητες καί σαφεῖς —βλέμματα—
έκτοξεύτηκαν μέσα στή νύχτα.
΄Η νύχτα καί οι προφάσεις.
Οι προφάσεις καί οι μεταμφιεσμένοι.
”Ολα λειτουργοῦν στήν έντελεια
μέ τίς χάρτινες μάσκες
κρεμασμένες σ’ ἔνα άμεριμνο περίπτερο
πού ἐπιχειρεῖ νά πουλήσει τό δύνειρο».

Φεβρουάριος 1988

Γιῶργος Βογιατζάκης

Ἐξομολόγηση ὑπό τό φῶς τοῦ φεγγαριοῦ

Θά ἡταν καλύτερα ἂν δέν προσπαθοῦσα νά γράψω τίποτα.

"Αν δέν ἔλεγα τίποτα.

Καθώς θά ἔσφιγγα μέ τήν κρύα γροθιά μου, τήν πληγωμένη μου σάρκα.

Κάθε φορά πού προσπαθῶ νά γράψω γι' αὐτά τά πράγματα, νά πῶ, μέ πιάνει ἔνα ρίγος, ἔνα παραλήρημα, ἔνας κρύος ἴδρωτας, τά μάτια μου δακρύζονταν, οἱ πόδοι τοῦ δέρματός μου ἔχειλίζονται ἴδρωτα, τά δάκτυλά μου κροταλίζονται, τά ρουθούνια μου τρέχονται αἷμα, κόκκινο αἷμα, καντό, σάν χείμαρο αἷμα...

Κάθε φορά πού προσπαθῶ νά... δακρύζω... γελάω... νευριάζω...

Ναί νευριάζω. Πῶς νά ἔξομολογηθῶ;

Χρειάζομαι μιά βοήθεια, μιά ἔξομολόγηση.

Λένε... Πῶς ἀλλιῶς;

Μά, καί τώρα πού τά λέω αὐτά τά χείλια μου τρέμουν, τά δόντια μου κροταλίζονται, σάν τό φεγγάρι καθώς χτυπιέται ἀπό τά βλέμματα τῶν μή ἐρωτευμένων.

Αὐτῶν πού δέν νιώθονται αὐτό τό βάρος, αὐτή τή μοναξιά, αὐτόν τόν πόνο: τόν δυσβάστακτο πόνο τῆς ζωῆς.

Μά τώρα τί λέω;

Πῶς τά λέω;

Τά πόδια μου χάνονται τήν ἰσορροπία τους, τ' ἀφτιά μου βονιᾶζονται, τά βλέφαρά μου πάλλονται, ὅλες μου οἱ ἵνες σπάνε...

Ἄλλα γιατί τά λέω ὅλα αὐτά;

Γιατί σᾶς τά λέω ὅλα αὐτά;

Ο ἀνόητος. Τί σᾶς ἐνδιαφέρουν;

Τί σᾶς ἐνδιαφέρουν οἱ πόνοι ἐνός ἀνόητου ἐρωτευμένου.

Έλενα Πέγκα
Αυτή Θερινή, Άγρα,
1986

Οι εποχές, οι μέρες, οι μήνες, οι ημερομηνίες, οι χρονολογίες, όλοι οι αριθμοί που αλλάζονται είναι ταχύτητες που αλλάζουν. Με πηγαίνουν και με φέρνουν σ' έναν χώρο με πολλούς διαδρόμους και πολλά ανοίγματα. Κινούμαι με κλειστές κινήσεις σε ψυχρό κενό αέρα. Παρασέρων πανσέληνους και πράσινες μπίλιες — όλες μικρές και στρογγυλές. Με κάθε κίνησή μου κομματιάζομαι σε λέξεις χωρίς συγκεκριμένο ήχο και συγκεκριμένο σχήμα. Βούταω. Οι λέξεις είναι παφλασμοί. Πράσινες μπίλιες πέφτουν μέσα στην γυάλα. Οι πράσινες μπίλιες μεγαλώνουν. Μαζί τους μεγαλώνει και η γυάλα και το πορτοκαλί χρυσόφαρο. Μπαίνει μια πανσέληνος και υπαινίσσεται κάτι ακατάλληλο. Σπάει η πανσέληνος και το εσωτερικό της χύνεται μέσα στη γυάλα με το χρυσόφαρο. Σαν ανγό. Ξεχάστηκα κολυμπώντας μέσα στον κρόκο της.

Η πόλη και ο έρωτας. Έρωτας στην πόλη και για την πόλη. Πόλη θερινή και ασπρόμαυρη, σέξυ και ζεστή. Η υγρασία του έρωτα εναντίον της ζέστης της πόλης. Σωματική επικοινωνία με την πόλη και τις λέξεις σε μια πόλη λεκτική, σκηνοθετημένη από τον αφηγητή. Οι σωματικές, αισθησιακές σχέσεις του αφηγητή με την πόλη δομούν την λεκτική έκφανσή της.

Κώστας Γόγαλης

Θέλοντας νά κάνουμε μιά προσέγγιση τῆς καλλιτεχνικῆς
ἔκφρασης νέων δημιουργῶν ἐκδίδουμε αὐτό τό φυλλάδιο
καί ζητοῦμε συνεργασία μέ νέους δημιουργούς πού θά
μᾶς στείλουν δονλειά τους σχετικά πάντα μέ τό
ἀντικείμενο πού ἀσχολούμαστε. Γενικά δηλαδή ὅτιδήποτε
ἔχει σχέση μέ τήν γραφή καί τήν εἰκόνα.

'Η διεύθυνσή μας εἶναι:

P.O. BOX 3853

'Αθήνα 10210

Τηλέφωνα ἐπικοινωνίας: 97.14.892, 97.00.246

δρχ. 120